

In deze update

Neem je deel aan de Beschikbare Premiereregeling en/of aan de regeling Individueel Pensioensparen? Dan wordt de premie voor je belegd via de Life Cycle of via Vrij Beleggen. Je belegt – afhankelijk van jouw keuze – in aandelen, obligaties en/of in de geldmarkt. Hoeveel pensioen je hiermee opbouwt hangt af van het rendement dat je op jouw beleggingen heeft behaald en van de inkoopfactoren die het pensioenfonds jaarlijks vaststelt. Het beleggingsrendement en de inkoopfactoren hangen samen met de economische ontwikkelingen in de wereld.

In dit overzicht lees je welke economische ontwikkelingen er in het afgelopen kwartaal geweest zijn en wat de rendementen waren. Zo krijg je inzicht in hoe jouw beleggingen het hebben gedaan.

Economie

In het tweede kwartaal van 2022 bleef er sprake van volatiele markten als gevolg van de Russische invasie in Oekraïne en de oplopende inflatie en rente. De olieprijs (Amerikaanse WTI) liep sterk op. De prijs per eind van het kwartaal was circa USD 106, een stijging van ruim 9% ten opzichte van het eerste kwartaal.

Door de aanzienlijk gestegen inflatie en inflatieverwachtingen is de verwachting dat centrale banken zich genoodzaakt zien om de verschillende steunpakketten af te bouwen en de rente te verhogen. Dit is slecht nieuws voor financiële markten omdat die steun langere tijd voor rugwind heeft gezorgd.

De aandelenmarkten hadden het in deze omgeving moeilijk. De wereldwijde index daalde in het tweede kwartaal met 10,2% (in euro's gemeten). Wel waren er grote verschillen tussen sectoren en landen. Bedrijven uit de energiesector deden het relatief goed, vanwege de fors opgelopen energieprijzen. Door hogere rentes bleven groeiaandelen en aandelen uit de IT-sector relatief achter.

Op de obligatiemarkten werd de stijging van de rentes in het tweede kwartaal doorgezet. De 10-jaars Duitse rente steeg met 0,79%-punt naar 1,33%. In andere eurolanden was de stijging nog wat groter. Zo liepen de 10-jaars rente voor Italië per saldo op met 1,2%. De Amerikaanse 10-jaars rente steeg ook en noteerde per eind juni rond de 3%.

De break-even inflatie, afgelezen uit Duitse inflatie gerelateerde obligaties, geeft aan dat marktpartijen over de komende 10 jaar een inflatie verwachten van gemiddeld 2,0%, in lijn met de 2% waar de ECB naar streeft. De Amerikaanse dollar steeg tegenover de euro van 1,11 naar 1,05 per eind juni. De goudprijs daalde met 7,6% naar USD 1.807.

Aandelen

In de Verenigde Staten daalde de aandelenmarkt in euro's gemeten met 11,5%. De Europese aandelenindex daalde met 9%. Rendementen waren over een breed front negatief. In Zweden daalde de index het meest (-16,3%), de Nederlandse aandelenmarkt daalde met 13,8%. De aandelenmarkt in het Verenigd Koninkrijk daalde met bijna 5%.

De Japanse aandelenmarkt daalde in euro's gemeten met 5,7%, vooral door een zwakkere yen ten opzichte van de euro. Tussen de sectoren waren ook in het tweede kwartaal grote verschillen. De best presterende sector was energie met een licht positief rendement, dit vanwege de sterk opgelopen olie- en energieprijzen. Aandelen uit de IT-, maakindustrie en luxe consumentengoederen-sector bleven achter, deze sectoren hebben over het algemeen een wat hogere waardering en hadden voornamelijk te kampen met oplopende rentes waardoor aandelenkoersen daalden.

De index voor opkomende markten daalde in euro's gemeten met 5,8% en deed het daarmee beter dan de meeste ontwikkelde markten. De verschillen tussen de landen en regio's waren aanzienlijk, met China als positieve uitschieter. De Chinese index steeg met 10,1% gemeten in euro's. Andere grote Aziatische

markten daalden juist: Zuid-Korea en Taiwan beiden met ca. 15% en India met 8,1%. In Oost-Europa bleven aandelenkoersen onder druk staan als gevolg van onzekerheid omtrent de oorlog in Oekraïne. De indices in Polen en Hongarije daalden met ca. 22% gemeten in euro's. Aandelen van bedrijven in Zuid-Amerika maakten na een sterk eerste kwartaal een pas op de plaats en bleven achter ten opzichte van de overige regio's. Op sectorniveau waren de onderlinge verschillen ook groot. Zo behaalde de energiesector als enige sector een positief rendement (+9,2%). De sectoren IT en communicatiediensten bleven juist fors achter.

Obligaties

Rentes op Europese staatsobligaties bleven ook in het tweede kwartaal stijgen. De rente op 10-jaars staatsobligaties uit Duitsland steeg met 79 basispunten naar een niveau van 1,33%. In andere eurolanden was de stijging nog wat groter. Zo liepen de 10-jaars rente voor Italië per saldo op met 1,2%. De 10-jaars rente op staatsobligaties van Nederland bedroeg aan het einde van het kwartaal 1,7%. Door deze rentestijging is vrijwel de gehele rentecurve van Duitsland en Nederland weer positief. Alleen sommige obligaties met een looptijd tot 1 jaar hebben nog een negatief effectief rendement. Rentes van 30-jarige staatsobligaties stegen ongeveer 1%. Het effectief rendement voor 30-jaar staatsobligaties van Duitsland en Nederland bedroeg respectievelijk 1,6% en 1,9% per eind juni. Tijdens het kwartaal liep het renteverhaal tussen 10-jaars Duitse staatsobligaties en swaps verder op. Op het 10-jaars punt lag de Duitse rente aan het einde van het kwartaal circa 83 basispunten onder swaps, 17 basispunten meer dan in het voorgaande kwartaal. Op het 30-jaars punt lag de Duitse rente circa 37 basispunten onder swaps. Dit is een vergelijkbaar niveau als het voorgaande kwartaal. De 10-jaars rente in de Verenigde Staten steeg eveneens aanzienlijk van 2,3% per eind maart naar 3,0% per eind juni.

Het rendement op staatsobligaties van opkomende markten was dit kwartaal sterk negatief. Het

rendement van de standaard index in dollars was in het tweede kwartaal -11,4%. De rendementen per land werden sterk beïnvloed door het uiterst negatieve sentiment op financiële markten gedreven door de hogere inflatie en renteverhogingen door centrale banken. Marktpartijen houden rekening met een verhoogde kans op een recessie gedreven door het verkrappende beleid van centrale banken om de inflatie te beteugelen. Aan de positieve kant bevonden zich landen die profiteren van de stijgende prijzen voor grondstoffen.

De global high yield markt had een sterk negatief tweede kwartaal. Door de gestegen spread presteerde de high yield markt 8,1% slechter dan een portefeuille met Amerikaanse en Duitse staatsobligaties met hetzelfde looptijdsprofiel. Dit kwartaal waren de rendementsverschillen tussen de drie belangrijkste markten; VS, opkomende landen en Europa aanzienlijk. Het rendement (vergeleken met staatsobligaties) in de VS bedroeg -8,1%, terwijl Europa en opkomende landen rendementen behaalden van respectievelijk -8,5% en -6,9%. Op sectorniveau waren de verschillen ook aanzienlijk. De sector vastgoed was de slechtst presterende sector. De sector banken presteerde het best.

Nederlandse hypotheekrenten hadden een negatieve koersontwikkeling in het tweede kwartaal. De hypotheekrente steeg nog harder dan de al sterk gestegen staatsrente. Hierdoor liep de rentemarge (met Duitse staatsobligaties) op. Eind juni 2022 lag de rentemarge (met Duitse staatsobligaties) voor 20-jaars NHG-hypotheek op ruim 2,5%, aanzienlijk hoger dan de 1,6% per eind december 2021.

Betalingsachterstanden zijn laag en verliezen op hypotheekrenten zijn vrijwel nihil terwijl de gemiddelde LTV van de portefeuille steeds verder afneemt door de gestegen prijzen voor huizen en de reguliere aflossing. De verwachting is dat door de gestegen rente en de hogere energieprijzen de huizenprijzen zullen gaan dalen.

Vastgoed

Beursgenoteerd vastgoed behaalde dit kwartaal een sterk negatief rendement maar presteerde desondanks licht beter dan de brede aandelenmarkt. Het negatieve rendement werd mede veroorzaakt door een sterk oplopende rente gedurende het kwartaal. Een hoge rente maakt het dividendrendement op vastgoedaandelen minder aantrekkelijk en zorgt, op termijn, voor hogere financieringskosten. Daarnaast droeg de angst voor een mogelijke recessie eveneens negatief bij aan het negatieve sentiment voor beursgenoteerd vastgoed. Vooral de sectoren die initieel te lijden hebben gehad onder de coronacrisis, presteerden goed, zoals winkelvastgoed. Industrieel vastgoed bleef achter met een negatief rendement van ruim 16%. De meer defensievere sectoren (woningen en gezondheidszorg vastgoed) presteerden relatief goed tijdens de sterke daling van het afgelopen kwartaal.

Op landenniveau was er ook een trendomslag. De Scandinavische landen waren de afgelopen 5 jaar veruit de best presterende landen. De oplopende rente had echter tot gevolg dat aan deze sterke stijging een einde is gekomen. Zo behaalde beursgenoteerd vastgoed in het tweede kwartaal in Zweden, Noorwegen, Finland een negatief rendement van respectievelijk 42%, 33% en 22%. De best presterende landen waren Hong Kong (3,5%) en Singapore (-1,3%).

Geldmarkt

Geldmarktfondsen hanteren nog altijd een verhoogde allocatie naar dagelijks opvraagbare deposito's. Dit vanwege de aanhoudende onzekerheden in de financiële markten. De allocatie naar langer lopende stukken (looptijd van meer dan 2 tot 3 maanden) werd verder afgebouwd om beter te kunnen anticiperen op oplopende rentes.

Wil je meer informatie over de Life Cycle en Vrij Beleggen (o.a. de kosten), klik dan op ['Beleggingen'](#) op de website.

Jouw rendementen

Voor jouw beleggingen in de Life Cycles of in Vrij Beleggen, wordt gespreid belegd in verschillende aandelen, obligaties en de geldmarkt. Meer informatie hierover vind je op de website bij ['Beleggingen'](#) binnen de 'Mijn KPN Pensioen' omgeving.

Aandelen

De aandelenbeleggingen worden gespreid via verschillende beleggingsfondsen:

- *Aandelen, wereldwijd gespreid is belegd via twee fondsen in bedrijven wereldwijd.*
  - Aandelen wereldwijd waarbij de benchmarkwaarde van de beleggingen in de Amerikaanse dollar, het Britse pond en de Japanse yen dagelijks wordt afgedekt naar de euro. Het fonds behaalde in het dit kwartaal een rendement van -14,9% (2022 t/m het tweede kwartaal -20,0%).
  - Aandelen wereldwijd waarbij het valutarisico niet wordt afgedekt. Het fonds behaalde in dit kwartaal een rendement van -11,6% (2022 t/m het tweede kwartaal -15,7%).
- *Aandelen opkomende landen*
Dit fonds belegt in bedrijven uit opkomende landen (zoals China en Brazilië). Het fonds behaalde dit kwartaal een rendement van -8,1% (2022 t/m tweede kwartaal -15,7%).

- *Long term investments*

Dit is een fonds met een lange beleggingshorizon en een focus op kwaliteitsondernemingen. Het fonds behaalde dit kwartaal een rendement van -16,8% (2022 t/m tweede kwartaal -26,9%).

- *Small Caps*

Het fonds is een actief beheerd wereldwijd aandelenfonds dat belegt in ontwikkelde en opkomende small-caps. Het fonds behaalde dit kwartaal een rendement van -10,2% (2022 t/m tweede kwartaal -18,7%).

Vastgoed

- *Beursgenoteerd vastgoed. Dit vindt plaats via twee fondsen*
  - Het fonds belegt wereldwijd in beursgenoteerd vastgoed. De variant waarbij de benchmarkwaarde van de beleggingen in de Amerikaanse dollar, het Britse pond en de Japanse yen wordt afgedekt behaalde in dit kwartaal een rendement van -15,2% (2022 t/m tweede kwartaal -17,9%).
  - De variant waarbij het valutarisico niet wordt afgedekt, behaalde in dit kwartaal een rendement van -13,9% (2022 t/m tweede kwartaal -16,1%).

Obligaties

Afhankelijk van het risicoprofiel van de Life Cycle is de samenstelling van de obligatieportefeuille afwijkend naarmate de datum van pensionering nadert. Meer informatie hierover vind je op de website bij ['Beleggingen'](#).

- *Langlopende Staatsobligaties*

Dit fonds belegt in langlopende staatsobligaties uitgegeven door de meest kredietwaardige landen die meedoen aan de euro, zoals Nederland en Duitsland. Het fonds behaalde in dit kwartaal een rendement van -15,5% (2022 t/m tweede kwartaal -23,9%).

- *Bedrijfsobligaties*

Dit fonds belegt voornamelijk in Europese bedrijfsobligaties. Het fonds behaalde dit kwartaal een rendement van -7,3% (2022 t/m tweede kwartaal -11,8%).

- *High Yield obligaties*

Dit fonds belegt in bedrijfsobligaties met een lagere kredietwaardigheid. Het fonds behaalde dit kwartaal een rendement van -10,8% (2022 t/m tweede kwartaal -15,3%).

- *Obligaties opkomende markten*

Dit fonds belegt in obligaties van opkomende markten. Het fonds behaalde dit kwartaal een rendement van -14,8% (2022 t/m tweede kwartaal -21,8%).

- *Nederlandse hypotheek*

Dit fonds belegt in nieuw uit te geven Nederlandse hypotheek. Het fonds behaalde in dit kwartaal een rendement van -8,6% (2022 t/m tweede kwartaal -15,3%).

Geldmarkt

Binnen de geldmarkt beleggingen wordt belegd in money market fondsen. Het rendement in dit kwartaal was -0,2% (2022 t/m tweede kwartaal 0,1%).

Life Cycle opbouwfase gericht op stabiele uitkering						
Beleggingsmix in %					Rendement in %	
Life Cycle	Aandelen	Vastgoed	Obligaties	Geldmarkt	tweede kwartaal 2022	In 2022
1	81,0	9,0	10,0	0,0	-13,6	-19,6
2	72,0	8,0	20,0	0,0	-13,2	-19,2
3	63,0	7,0	30,0	0,0	-12,8	-18,4
4	54,0	6,0	40,0	0,0	-12,4	-17,6
5	45,0	5,0	50,0	0,0	-12,3	-17,2
6	36,0	4,0	60,0	0,0	-12,4	-17,5
7	27,0	3,0	70,0	0,0	-12,7	-18,1
8	18,0	2,0	80,0	0,0	-13,5	-20,0
9	9,0	1,0	90,0	0,0	-14,2	-21,9
10	4,5	0,5	95,0	0,0	-14,3	-22,1

Life Cycle opbouwfase gericht op variabele uitkering						
Beleggingsmix in %					Rendement in %	
Life Cycle	Aandelen	Vastgoed	Obligaties	Geldmarkt	tweede kwartaal 2022	In 2022
6	42,3	4,7	53,0	0,0	-12,3	-17,0
7	38,7	4,3	57,0	0,0	-12,5	-17,5
8	34,2	3,8	62,0	0,0	-12,8	-18,2
9	30,6	3,4	66,0	0,0	-12,9	-18,8
10	27,0	3,0	70,0	0,0	-13,1	-19,8

Life Cycle uitkeringsfase gericht op variabele uitkering						
Beleggingsmix in %					Rendement in %	
Life Cycle	Aandelen	Vastgoed	Obligaties	Geldmarkt	tweede kwartaal 2022	In 2022
N1	22,5	2,5	75,0	0,0	-13,2	-20,1

Beleggingsdepots						
Beleggingsmix in %					Rendement in %	
Depot	Aandelen	Vastgoed	Obligaties	Geldmarkt	tweede kwartaal 2022	In 2022
A	90,0	10,0	0,0	0,0	-14,0	-19,9
B	67,5	7,5	25,0	0,0	-13,0	-18,8
C	45,0	5,0	50,0	0,0	-12,3	-16,9
D	22,5	2,5	75,0	0,0	-13,3	-19,6
E	0,0	0,0	100,0	0,0	-14,2	-21,8
F	45,0	5,0	50,0	0,0	-	-4,4
G	0,0	0,0	0,0	100,0	-0,2	0,1